

UNDERVISNINGS
MINISTERIET

Læseplan for emnet færdslære

Indhold

Indledning	3
1. trinforløb for børnehaveklasse til 3. klassetrin	4
Trafikal adfærd	4
Ulykkeshåndtering	5
2. trinforløb for 4.- 6. klassetrin	6
Trafikal adfærd	6
Ulykkeshåndtering	7
3. trinforløb for 7.- 9. klassetrin	8
Trafikal adfærd	8
Ulykkeshåndtering	9

Indledning

Emnet færdselslære er et obligatorisk emne i Folkeskolen fra børnehaveklasse til 9. klasse. Undervisningen er opdelt i tre trinforløb: Børnehaveklasse til 3. klasse, 4.- 6. klasse og 7.- 9. klasse.

Folkeskolens tre obligatoriske emner er ikke tillagt et selvstændigt timetal, men indgår i undervisningen i de obligatoriske fag. Det påhviler skolelederen at træffe beslutning om, hvilke fag undervisningen i de obligatoriske emner skal foregå i.

I det obligatoriske emne færdselslære skal eleverne opnå kompetence i at færdes sikkert og ansvarsfuldt i trafikken. Eleverne skal lære at passe på sig selv og andre i trafikken, så ulykker undgås samt lære at hjælpe, hvis ulykken er sket.

Fælles Mål omfatter to kompetenceområder: Trafikal adfærd og ulykkeshåndtering.

Det er centralt, at eleverne gennem færdigheds-, videns- og holdningstilegnelse dannes til at

blive sikre og ansvarsfulde trafikanter. Eleverne skal lære at tage hånd om deres egen sikkerhed ved at færdes ifølge færdselsreglerne samt træffe de sikre valg for sig selv. Derudover skal eleverne lære at færdes sikkert i samspil med andre trafikanter, hvilket kræver, at eleverne opnår kompetencer i at færdes opmærksomt og ansvarsfuldt samt i at forudsige situationer i trafikken. Eleverne skal lære, hvordan de kan hjælpe sig selv og andre, hvis ulykken er sket. Eleverne skal opnå tillid til, at der er noget, de kan gøre, hvis en ulykke er sket samt opnå kompetencer til at hjælpe den tilskadekomne.

Med udgangspunkt i den enkelte elev som trafikant skal undervisningen omfatte virkelighedsnære forhold.

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i kompetenceområderne. Læseplanen beskriver undervisningens progression i fagets trinforløb og danner grundlag for en helhedsorienteret undervisning.

Det er væsentligt, at der i det enkelte undervisningsforløb arbejdes med flere færdigheds- og vidensmål på tværs af kompetenceområderne. Det skal endvidere tilstræbes, at undervisningen tilrettelægges, så den vekselvirker mellem den enkeltfaglige fordybelse og det tværfaglige arbejde.

Undervisningen skal tilrettelægges, så den imødekommer målsætningerne om en længere og mere varieret skoledag, jf. lov nr. 1640, heriblandt varieret og anvendelsesorienteret undervisning, bevægelse, åben skole og understøttende undervisning.

1. trinforløb for børnehaveklasse til 3. klasses trin

Der arbejdes med, at eleverne lærer at færdes sikkert i trafikken i lokalområdet. Fra at de skal lære at begå sig i trafikken, skal de nu lære at færdes ifølge færdselsreglerne. Fokus er på eleverne som fodgængere, idet det forventes, at børn på disse trinforløb har de fornødne forudsætninger for at lære at færdes alene til fods i trafikken.

Eleverne skal også lære at mestre cyklen i henhold til de grundlæggende færdselsregler, idet dette

er en forudsætning for senere at færdes alene på cykel i trafikken. Udgangspunktet for undervisningen er elevernes nærmiljø, og at eleverne lærer at færdes i kendte områder.

Endvidere skal eleverne på dette trin lære at hjælpe, hvis der sker en færdselsrelateret ulykke i skolens nærområde. Eleverne skal lære at skabe sikkerhed i et område, hvor der ikke kører biler eller andre motoriserede køretøjer. Hjælpen består i, at eleven lærer

at yde omsorg, håndtere småskader samt at tilkalde hjælp i form af en voksen. Undervisningen tager udgangspunkt i førstehjælpens grundprincipper. Det er centralt at undervisningen i ulykkeshåndtering, herunder førstehjælp, er alderssvarende.

Trafikal adfærd

Kompetenceområdet trafikal adfærd omfatter fem færdigheds- og vidensområder:

Færdselsregler fokuserer på, at eleverne lærer, hvilke regler og anvisninger der gælder for fodgængere.

Egen sikkerhed omhandler, at eleverne lærer om brug og virkning af sikkerhedsudstyr i trafikken.

Andre trafikanter tager sit udgangspunkt i, at eleverne lærer at skelne mellem forskellige typer af trafikanter i forhold til størrelse, fart og hensigt.

Sikker rute fokuserer på, at eleverne lærer, hvilke ruter der er de mest sikre for dem som fodgængere.

Sikker på cykel er centreret omkring, at eleverne lærer at styre og balancere cyklen i henhold til grundlæggende færdselsregler for cyklister.

Færdselsregler

Eleverne skal arbejde med, hvilke regler og anvisninger der gælder for fodgængere. De skal lære, hvor de må gå, hvordan de skal krydse forskellige veje og kryds, og hvordan de skal orientere sig i trafikken. Eleverne skal også lære, hvad relevante færdselsstavler betyder for deres færden.

Undervisningen skal tage udgangspunkt i elevernes nærmiljø, og fokus er, at de skal lære at færdes sikkert til fods i skoletiden og på deres vej til og fra skole.

Egen sikkerhed

Eleverne skal arbejde med sikkerhedsudstyr i trafikken. De beskæftiger sig med cykelhjelm,

lygter, reflekser og sikkerhedssele samt deres virkning ift. sikkerhed i trafikken. Eleverne skal lære, hvad der er korrekt placering i bilen afhængig af deres højde.

Der arbejdes med, hvordan tidspunkt på døgnet og årstiden influerer på sikkerheden, og hvilket sikkerhedsudstyr der er vigtigt at anvende i relation til dette.

Eleverne skal lære, hvor vigtigt det er at være synlig i trafikken, samt hvordan de ved hjælp af cykelhjelm kan sikre sig selv.

Andre trafikanter

Eleverne skal arbejde med, hvordan de kan skelne mellem forskellige typer af trafikanter i forhold til størrelse, hastighed og faremomenter. Eleverne skal lære at skelne mellem hårde og bløde trafikanter samt vide, hvilke køretøjer der kan være farlige på grund af et begrænset udsyn. Ligeledes skal eleverne øve sig på at vurdere

forskellige køretøjers hastighed samt afstanden til dem.

Desuden skal eleverne lære at aflæse andre trafikanter, herunder forstå deres tegngivning, så de kan forudsige, hvad de andre trafikanter har til hensigt at gøre.

Sikker rute

Eleverne skal arbejde med, hvad der kendetegner en sikker rute for fodgængere, fx stisystemer, fodgængerfelter, gangtunneler samt veje med begrænset trafik og gode oversigtsforhold.

I arbejdet med sikre ruter skal eleverne lære, hvilke områder og ruter der er de sikreste for dem som fodgængere, samt hvor på ruten det er bedst at krydse vejen.

Sikker på cykel

Eleverne skal arbejde med deres manørefærdigheder på cykel. Det sker gennem praktiske øvelser i et lukket område, fx skolegården. Konkret skal de arbejde med deres færdigheder ift. at starte og bremse sikkert, at kunne orientere sig bagud og til siderne samt give tegn uden at miste balancen på sin cykel.

Øvelserne skal knyttes til elevernes færden i trafikken som cyklister og til reglerne for cyklister. Derfor skal eleverne også opnå kendskab til de grundlæggende færdselsregler for cyklister, fx hvor de må køre, om vigepligt, orientering og tegngivning.

Ulykkeshåndtering

Kompetenceområdet ulykkeshåndtering omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Skab sikkerhed fokuserer på, at eleverne lærer at skabe sikkerhed omkring en tilskadekommen i et område uden trafik.

Vurdering af tilskadekommen omhandler, at eleverne lærer at vurdere en tilskadekommen persons tilstand med henblik på at yde den rette hjælp.

Tilkald af hjælp fokuserer på, at eleverne lærer at tilkalde hjælp.

Førstehjælp er centreret omkring, at eleverne lærer at behandle mindre slag og skrammer samt at lægge en person i stabilt sideleje.

Skab sikkerhed

Eleverne skal lære, at de ved at stoppe andre trafikanter kan skabe sikkerhed omkring den tilskadekomne. Af hensyn til sikkerheden skal eleverne kun beskæftige sig med at standse de bløde trafikanter og i områder uden biler og lignende køretøjer.

Vurdering af tilskadekommen

Eleverne skal lære at vurdere, om en tilskadekommen person er ved bevidsthed. Eleverne skal ved hjælp af berøring og

tilkald undersøge, hvorvidt en tilskadekommen person er ved bevidsthed.

Tilkald af hjælp

Eleverne skal lære, at det er vigtigt at tilkalde hjælp ved at kalde på en voksen. Eleverne skal også lære, at de skal ringe til 112, når ulykken er alvorlig.

Førstehjælp

Eleverne skal lære at behandle småskader som hudafskrabninger og mindre buler. Der arbejdes

også med, hvordan eleverne ved at trøste og berolige kan hjælpe den tilskadekomne.

Desuden skal eleverne lære, hvordan de lægger en bevidstløs person i stabilt sideleje.

2. trinforløb for 4. - 6. klassetrin

Der arbejdes med, at eleverne lærer at færdes sikkert i trafikken både i kendte og ukendte områder. Udgangspunktet er, at eleverne på disse klassetrin i langt højere grad færdes i trafikken på egen hånd, og især cyklen er et foretrukket transportmiddel. Eleverne skal lære, hvilke regler

der gælder for cyklister, og de skal vide, hvilke risici de selv og andre trafikanter kan frembyde.

Endvidere skal eleverne på dette trin lære at give førstehjælp ved færdselsrelaterede ulykker i mindre trafikerede områder. Eleverne skal lære, hvordan de

kan standse trafikken omkring den tilskadekomne, hjælpe den tilskadekomne samt lære at foretage et alarmopkald. Det er centralt, at undervisningen i ulykkehåndtering, herunder førstehjælp, er alderssvarende.

Trafikal adfærd

Kompetenceområdet trafikal adfærd omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Færdselsregler fokuserer på, at eleverne lærer, hvilke regler og anvisninger der gælder for cyklister.

Egen sikkerhed tager sit udgangspunkt i, at eleverne opnår kendskab til typer af distraktorer i trafikken, og hvordan de påvirker deres sikkerhed.

Samspil i trafikken fokuserer på, at eleverne arbejder med de risici, der er forbundet med andre typer af trafikanter, og hvordan de kan færdes mest sikkert i forhold til dem.

Sikker rute omhandler, at eleverne lærer hvilke ruter, der er de mest sikre for cyklister.

Færdselsregler

Eleverne skal arbejde med, hvilke regler og anvisninger der gælder for cyklister. Eleverne skal lære om korrekt placering, tegngivning, om ubetinget og højre vigepligt samt orientering i trafikken. Eleverne skal stadig opnå kendskab til relevante færdselstavler, og hvad de betyder for elevernes færden på cykel.

Undervisningen skal tage udgangspunkt i trafikken, og målet er, at eleverne lærer at cykle ifølge cykelreglerne i både kendte og ukendte områder.

Egen sikkerhed

Eleverne skal lære, hvilke distraktorer der kan være i trafikken, og

hvordan de influerer på elevernes sikkerhed. Eleverne skal opnå kendskab til distraktorer som kørsel i flok samt brug af musik og mobiltelefon, mens de cykler. Målet er, at eleverne lærer, at det er vigtigt at være opmærksom, når de færdes i trafikken. Brug af cykelhjelm og lygter skal fortsat belyses som essentielle faktorer for elevernes egen sikkerhed.

Samspil i trafikken

Eleverne skal lære, hvilke risici der kan være i mødet med andre trafikanter. Eleverne skal arbejde med forhold som fart, bremselængde, blinde vinkler og tunge køretøjer. Formålet er, at eleverne lærer at forudse, hvordan den trafikale situation kan udvikle sig,

og at de lærer at navigere sikkert i dette samspil. Eleverne skal også arbejde med, hvordan deres egen adfærd kan påvirke samspillet i trafikken på god og dårlig vis.

Sikker rute

Eleverne skal arbejde med, hvad der kendetegner en sikker rute for cyklister, fx stisystemer, enkle kryds frem for store samt ruter med begrænset trafik og evt. trafiksaneringer.

Gennem arbejdet skal eleverne lære, hvilke ruter der er de mest sikre som cyklist, samt hvilke der kræver ekstra meget opmærksomhed, fx store lyskryds samt rundkørsler.

Ulykkeshåndtering

Kompetenceområdet ulykkeshåndtering omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Skab sikkerhed er centreret omkring, at eleverne lærer at skabe sikkerhed omkring en tilskadekommen i et mindre trafikeret område.

Vurdering af tilskadekommen fokuserer på, at eleverne lærer at vurdere en tilskadekommen persons tilstand med henblik på at yde den rette hjælp.

Tilkald af hjælp omhandler, at eleverne lærer at foretage et alarmopkald.

Førstehjælp fokuserer på, at eleverne lærer at hjælpe ved knoglebrud og slag af hovedet.

Skab sikkerhed

Eleverne skal lære at skabe sikkerhed omkring den tilskadekomne ved at stoppe andre trafikanter. Eleverne skal opnå kendskab til en advarselstrekant samt lære at stoppe både bløde og hårde trafikanter i mindre trafikerede områder.

Vurdering af tilskadekommen

Eleverne skal lære at vurdere, om en tilskadekommen person trækker vejret, og hvordan de skaber frie luftveje hos personen.

Tilkald af hjælp

Eleverne skal lære at tilkalde hjælp ved at foretage et alarmopkald til 112. De skal arbejde med at give de rette oplysninger i form af angivelse af navn, ulykkessted samt ulykkens hændelse og omfang.

Førstehjælp

Eleverne skal arbejde med symptomerne på en hjerterystelse og opnå kendskab til, hvordan de skal forholde sig, hvis de har mistanke om, at den

tilskadekomne har slået hovedet. Eleverne skal også lære at hjælpe ved knoglebrud, herunder lave en armslynge ved brud på armen.

3. trinforløb for 7. - 9. klassetrin

Der arbejdes med, at eleverne lærer at færdes sikkert og ansvarsfuldt i trafikken. Her skal eleverne lære at færdes ifølge færdselsreglerne i trafikken og under hensynstagen til øvrige trafikanter. Det forventes, at eleverne har indsigt i og forståelse for deres egen og andre trafikanters ageren

i trafikken samt forstår deres medansvar i trafikken.

Endvidere skal eleverne arbejde med at lære at yde livreddende førstehjælp ved tilskadekomst i trafikken, således at de er i stand til at hjælpe i forbindelse med færdselsrelaterede ulykker.

Eleverne skal lære at sikre en tilskadekomst samt at vurdere skaden og behovet for professionel hjælp. Det er centralt, at undervisningen i ulykkeshåndtering, herunder førstehjælp, er alderssvarende.

Trafikal adfærd

Kompetenceområdet trafikal adfærd omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Færdselsregler fokuserer på, at eleverne lærer, hvilke regler og anvisninger der gælder for fodgængere, cyklister og visse typer af andre trafikanter, fx knallerter.

Egen sikkerhed er centreret omkring, at eleverne opnår kendskab til risikofaktorerens indflydelse på ulykker i trafikken.

Ansvar omhandler, at eleverne lærer om deres og andres ansvar i trafikken.

Konsekvensberegning fokuserer på, at eleverne lærer at kunne forudsige konsekvensen af egen og andres adfærd i trafikken.

Færdselsregler

Eleverne skal arbejde med, hvilke regler og anvisninger der gælder for dem som trafikanter. De skal lære en grundregel for al færdsel: At optræde hensynsfuldt og udvise agtpågivenhed i trafikken. Eleverne skal også opnå kendskab til færdselsreglerne for andres færden, herunder kende til reglerne for knallertkørsel, fx aldersgrænse, regler for kørekort, hastighedsgrænser samt grænser for spritkørsel.

Egen sikkerhed

Eleverne skal lære om de væsentligste risikofaktorer, der har betydning for deres sikkerhed i trafikken. De skal lære om kroppens

reaktionsevne under påvirkning af alkohol og stoffer, om uopmærksomhed og om risikoen ved at køre med høj fart og uden fornødent sikkerhedsudstyr.

Ansvar

Eleverne skal arbejde med det ansvar, de bærer, når de færdes i trafikken. Eleverne skal lære at have øje for andre end sig selv og derved lære, at de har et ansvar over for deres medtrafikanter. Særligt skal eleverne lære at have øje for de yngste i trafikken og lære, at de er rollemønstre for de yngre børn.

Endvidere skal eleverne lære, at de gennem deres valg kan påvirke

deres medtrafikanter i god og dårlig retning, herunder arbejde med hvordan gruppedynamik kan påvirke deres adfærd. Eleverne skal opnå kompetence i at sige til og fra over for risikoadfærd.

Konsekvensberegning

Eleverne skal lære, at deres egne samt andres beslutninger og handlinger i trafikken har indflydelse på egen og andres sikkerhed. Eleverne skal forstå de mulige personlige og samfundsmæssige konsekvenser ved uhensigtsmæssig adfærd i trafikken og derigennem motiveres til at handle velovervejet og træffe det sikre valg både for dem selv og andre.

Ulykkeshåndtering

Kompetenceområdet ulykkeshåndtering omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Skab sikkerhed omhandler, at eleverne lærer at sikre en tilskadekommen i trafikken.

Vurdering af tilskadekommen fokuserer på, at eleverne lærer at vurdere en tilskadekommen persons tilstand med henblik på at yde den rette hjælp.

Tilkald af hjælp er centreret omkring, at eleverne lærer at opgive de rigtige oplysninger i forbindelse med tilkald af professionel hjælp.

Førstehjælp tager sit udgangspunkt i, at eleverne skal arbejde med at lære at yde livreddende førstehjælp til tilskadekomne i trafikken.

Skab sikkerhed

Eleverne skal arbejde med, hvilke forhold der er særligt vigtige, når der skal skabes sikkerhed om en tilskadekommen i trafikken på trafikerede områder. Eleverne skal lære, hvordan der ved korrekt brug af signalering kan skabes sikkerhed både for tilskadekomne og hjælpere. Endvidere lærer eleverne, hvordan de skal foretage en nødflytning af en tilskadekommen for at skabe sikkerhed omkring denne.

Vurdering af tilskadekommen

Eleverne skal lære at vurdere, om en tilskadekommen person har brug for livreddende førstehjælp. I den forbindelse lærer eleverne at vurdere, om den tilskadekomne

har problemer med vejrtrækningen, kredsløbet og hjertet. Eleverne lærer også at genkende skader, der kan forårsage livstruende blodtab eller chok.

Tilkald af hjælp

Eleverne skal lære at håndtere en samtale med en professionel hjælper. Her tænkes der særligt på den samtale, der skal føres ved akutopkald til 112, hvor der kan være brug for, at eleverne skal bevare roen og måske bistå i hjælpearbejdet med en tilskadekommen. Eleverne lærer også at kunne vurdere, hvilken professionel hjælp der skal tilkaldes, hvis den tilskadekomnes tilstand ikke er livstruende. Her tænkes særligt på kontakt til skadestuen.

Førstehjælp

Eleverne skal lære, hvilken type hjælp der er brug, hvis den tilskadekomne er i livsfare. Herunder skal eleverne lære teknikker til at foretage hjertelungeredning og forebyggelse af choktilfælde. Eleverne skal også lære teknikker til at stoppe livstruende blødninger.